

Sygn. akt I ACa 433/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska (spr.) SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w likwidacji w K.

przeciwko P. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 21 stycznia 2015 r. sygn. akt VII GC 62/14

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w całości i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 10 czerwca 2015 r.

W dniu 17 marca 2014 r. strona powodowa (...) Spółka z o.o. w K. wystąpiła z pozwem przeciwko pozwanemu P. P., domagając się zasądzenia od niego jako byłego członka zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., kwoty 89.216,38 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu. Swoje roszczenie wywodziła z art. 299 § 1 kodeksu spółek handlowych wskazując, że posiada tytuł egzekucyjny: prawomocny wyrok zaoczny Sądu Rejonowego Wydziału V Gospodarczego w K. z dnia 20 grudnia 2006 r. sygn. akt V GC 1960/10, utrzymany w mocy wyrokiem tego Sądu z dnia 29 marca 2012r., wobec którego apelacja spółki została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego VII Wydziału Gospodarczego z dnia 6 lipca 2012r. sygn. akt VII GA 75/12, zasądzający od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 43.311 zł z odsetkami i kosztami procesu poniesionymi w tym postępowaniu oraz w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, zaś pozwany jako członek zarządu wymienionej Spółki w czasie

w czasie istnienia zobowiązania wynikającego z w/w wyroku, ponosi odpowiedzialność za jej zobowiązania, wobec bezskuteczności egzekucji.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa zarzucając, że w czasie sprawowania przez niego funkcji w spółce brak było podstaw do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości oraz że pomimo niezgłoszenia takiego wniosku strona powodowa nie poniosła żadnej szkody, natomiast dysponując rygiorem natychmiastowej wykonalności mogła egzekwować należność od dłużnika nawet przed uprawomocnieniem się wyroku.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy wK.VII Wydział Gospodarczy, wyrokiem z dnia 21 stycznia 2015 r., zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 40 682,49 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 35 997,27 zł od dnia 17 marca 2014r. do dnia zapłaty, zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 751 zł tytułem kosztów procesu, oddalił powództwo w pozostałej części; nakazał pobranie od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego wK.z zasądzonych na jego rzecz w pkt I roszczenia kwoty 2.454 zł tytułem nieuiszczonych opłat sądowych, nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego wK.kwoty 2007 zł tytułem nieuiszczonych opłat sądowych.

Sąd Okręgowy ustalił, że wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego Wydziału V Gospodarczego w K. z dnia 20 grudnia 2006 r. sygn. akt V GC 1960/10 zasądzona została od spółki (...) na rzecz powoda należność główna w kwocie 43.311 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 maja 2006 r. a także odsetki ustawowe od kwoty 3000 zł oraz koszty postępowania w kwocie 100 zł. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem tego Sądu z dnia 29 marca 2012r i dodatkowo zasądzona została na rzecz powoda kwota 2.417 zł tytułem kosztów procesu. Apelacja spółki od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego VII Wydziału Gospodarczego z dnia 6 lipca 2012r. sygn. akt VII GA 75/12 i zasądzono na rzecz powoda kwotę 1.200 zł tytułem kosztów postępowania. Orzeczeniem tym została nadana klauzula wykonalności (przyznano 78 zł kosztów nadania klauzuli). W oparciu o powyższe tytuły wykonawcze powód wszczął przeciwko spółce (...) egzekucję. W toku postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygnaturą Km 703/12 komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w O. M. P. umorzyła postępowanie egzekucyjne z powodu jego bezskuteczności i przyznała powodowi koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 290,22 zł i 600 zł tytułem kosztów zastępstwa pełnomocnika w postępowaniu egzekucyjnym. Sąd Okręgowy ustalił nadto, że Spółka (...) w latach 2009–2010 utraciła zdolność do pokrycia swoich zobowiązań i generowała straty a w 2010 r. utraciła płynność finansową. Strata wyniosła 612,7 tys. zł przy przychodach – 590,8 tys. zł. Wniosek o ogłoszenie upadłości winien być zgłoszony przez zarząd spółki w styczniu 2011r., co Sąd Okręgowy ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego. Gdyby wniosek taki został zgłoszony w w/w terminie to niezaspokojenie w postępowaniu upadłościowym powodowego wierzyciela zamykałoby się kwotą 40 682,49 zł. Sąd ustalił również, że w dniu 10 lutego 2011r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Wspólników Spółki (...) na którym podjęto uchwałę o rozwiązaniu spółki i postawieniu jej w stan likwidacji. Na likwidatora powołano J. P., natomiast Prezes Zarządu Spółki P. P. uchwałą nr (...)został zwolniony z funkcji Prezesa z dniem 1 marca 2011r.

Sąd Okręgowy uznał, że powód wykazał przesłanki z art. 299 k.s.h. uzasadniające jego roszczenia a pozwany wykazał przesłanki egzoneracyjne jedynie częściowo, a mianowicie, że pomimo niezgłoszenia upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody w rozmiarze objętym żądaniem. Odpowiedzialność odszkodowawcza pozwanego jednak jest bowiem ograniczona do kwoty 40 682,49 zł z uwagi na stan majątku spółki (...) w chwili, gdy zaistniały podstawy do ogłoszenia upadłości. Sąd uznał że przyjęte przez biegłego założenia co do kosztów postępowania upadłościowego są siłą rzeczy szacunkowe bo przecież nie ogłoszono upadłości spółki, jednakże nie odbiegają one od poziomu tych kosztów, które są ponoszone w przypadku prowadzenia postępowania upadłościowego. Na szkodę powoda składa się zarówno niewyegzekwowana od spółki należność główna, koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego, jak i odsetki za opóźnienie od zasądzonej kwoty. W świetle regulacji art. 455 k.c. przyjęć należy, że roszczenie tego rodzaju, jako bezterminowe, staje się wymagalne niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu do zapłaty sumy odszkodowania. Zdaniem Sądu Okręgowego powód odsetki te (a właściwie sumę odszkodowania) wyliczył wadliwie gdyż odsetki od kwoty 40 682,49 zł należą się za okres od 16 maja 2006r. (jak w wyroku zaocznym) do 30 października 2013r tj. do dnia wydania postanowienia o umorzeniu egzekucji wobec spółki (kwota 37 006,05 zł), gdyż w tej dacie powód dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Powód, listem poleconym nadanym w dniu 24 grudnia 2013 r. wezwał pozwanego do uiszczenia kwoty 89 216,38 zł w terminie 7 dni od otrzymania tego pisma, zatem odsetki za opóźnienie, należne od pozwanego w trybie art. 481 k.c. przysługują powodowi od dnia 4 stycznia 2014r r. do daty poprzedzającej wniesienie pozwu tj. do dnia 16 marca 2014r. (kwota 1028,77 zł) i dalszych odsetek od daty wytoczenia powództwa czyli od 17 marca 2014r (art. 482 k.c.). Nadto brak jest podstaw do domagania się odsetek od dochodzonych kosztów postępowania procesowego i egzekucyjnego czyli łącznie od kwoty 4.685,22 zł. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 100 k.p.c. przyjmując, że powód wygrał spór w 45% .

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany P. P., który zaskarżył wyrok w części to jest jego pkt I i II (w części niezasadzającej kosztów procesu ponad kwotę 751zł), wnosząc o jego zmianę w tym zakresie, oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm prawem przepisanych za postępowanie przed sądami obu instancji ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi i instancji do ponownego rozpoznania z uwagi na brak reprezentacji strony powodowej. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

1. nieuwzględnienie braku prawidłowej reprezentacji strony powodowej;
2. pominięcie okoliczności podnoszonej przez pełnomocnika pozwanego już w odpowiedzi na pozew, że strona powodowa nie egzekwowała przez kilka lat tytułu wykonawczego - wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w K. sygn. Akt V GC 1960/06 z dnia 20 grudnia 2006r., któremu została nadany rygor natychmiastowej wykonalności, a którego późniejsza nieskuteczna egzekucja stanowiła podstawę powództwa inicjującego przedmiotową sprawę;
3. pominięcie okoliczności podnoszonej przez pełnomocnika pozwanego po złożeniu ostatniej, ustnej opinii przez biegłego W. W., że kompetencją Sądu jest dokonanie oceny czy wierzytelności spółki z o.o. (...) w O. były ściągalne, a tym samym czy powodowa Spółka uzyskałaby zaspokojenie swoich należności w razie terminowego zgłoszenia upadłości, a ustalenia biegłego w tym zakresie są niemiarodajne, skoro biegły faktycznie oceniał jak winny te wierzytelności być księgowane i wykazywane w bilansie;
4. pominięcie zarzutu pełnomocnika pozwanego, iż przyjmowanie 80% ściągłości przedmiotowych wierzytelności spółki (...) było dowolne, skoro nawet sam biegły przyznawał, że w literaturze przedmiotu (z zakresu księgowości) przyjmuje się w przypadku takich przeterminowanych wierzytelności współczynnik ściągłości 50%.

Pozwany wnosił o wystąpienie przez Sąd do Sądu Rejonowego o wydanie odpisu wyroku z dnia 16 kwietnia 2008r. sygn. akt XVII K 577/08 celem przeprowadzenia dowodu z tego dokumentu na okoliczność braku reprezentacji powódki w okresie przedmiotowego postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Jak wynika z załączonego do pozwu odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego powodowej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., Spółka ta nie posiada organów uprawnionych do jej reprezentacji. Pozew został wniesiony i podpisany przez radcę prawnego M. W., który załączył pełnomocnictwo podpisane przez likwidatora K. S. (karta 3). Równocześnie na żądanie Sądu dołączył do akt odpis z Krajowego Rejestru Sądowego nr (...), w którym w dziale(...), w rubryce(...) – „Organ uprawniony do reprezentacji podmiotu”, odnotowano „Brak wpisów” (karta 40). Sąd pierwszej instancji pomimo tego nadał sprawie dalszy bieg, prowadził postępowanie dowodowe i wydał wyrok.

Sąd Apelacyjny ustalił, że postanowieniem z dnia 27 września 2013 r. Sąd Rejonowy w K. Wydział X Krajowego Rejestru Sądowego wykreślił K. S. jako likwidatora Spółki (...) (karta 209). Nowy likwidator Spółki nie został powołany do dnia dzisiejszego ani też nie toczy się aktualnie postępowanie w tym przedmiocie.

Jak z powyższego wynika, strona powodowa jest pozbawiona organu, przez który mogłaby podejmować czynności prawne i procesowe. Artykuł 68 k.p.c. nakłada na osoby fizyczne podejmujące rolę organu (a także na osoby uprawnione do działania w imieniu osoby prawnej na podstawie pełnomocnictwa pochodzącego od organu)

konieczność wykazania umocowania przy pierwszej czynności prawnej. Dlatego też brakiem uniemożliwiającym działanie osób prawnych i innych podmiotów w postępowaniu cywilnym jest brak organu (lub braki w składzie organów) albo niemożność wykazania umocowania. Skoro powodowa Spółka w dacie wniesienia pozwu nie posiadała organu, działający w jej imieniu pełnomocnik nie mógł wykazać umocowania pochodzącego od uprawnionego organu, gdyż dokument, o którym stanowi art. 68 k.p.c. w związku z art. 67 § 1 k.p.c., stanowi część pełnomocnictwa procesowego.

Sąd obowiązany jest badać istnienie (nieistnienie) okoliczności wymienionych w art. 199 k.p.c. w zasadzie z urzędu, w każdym stanie sprawy (art. 202 zdanie trzecie k.p.c.). Jeżeli sąd rozpoznał sprawę i mimo braku przesłanki procesowej wydał wyrok, który został zaskarżony, to jeśli brak dotyczył przesłanek wymienionych w art. 199 § 1 pkt 1-3 k.p.c., postępowanie jest nieważne (art. 379 pkt 1-3 k.p.c.).

Z wymienionych względów zaskarżony wyrok podlega uchyleniu po zniesieniu postępowania w całości. Z uwagi na treść art. 199 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny nie mógł odrzucić pozwu bowiem przepis ten uzależnia odrzucenie pozwu od bezskuteczności próby sanacji braku przesłanki w toku procesu, którą powinien przeprowadzić Sąd pierwszej instancji (art. 70 i 71 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c.

Ref. Sprawy

SSO E. K.